

**Najwyższa Izba Kontroli
Departament Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji**

Warszawa, dnia 1 kwietnia 2010 r.

**Zarząd
Banku Gospodarstwa Krajowego**

I/10/001
KGP-4114-01-02/2010

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust.1 *ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli*¹ (dalej *ustawa o NIK*), Najwyższa Izba Kontroli² przeprowadziła w Banku Gospodarstwa Krajowego (dalej BGK lub Bank), kontrolę wyodrębnienia i zbywania akcji i udziałów, stanowiących własność Skarbu Państwa (dalej także SP) w związku z udzielanymi poręczeniami i gwarancjami w latach 2007 – 2009, z uwzględnieniem zagadnień okresu wcześniejszego, (realizacja, obowiązującej w roku 2006 r., umowy zlecenia zbycia wybranych akcji i udziałów składających się na zasób majątkowy Skarbu Państwa³).

W związku z ustaleniami przedstawionymi w protokole kontroli, podpisanym w dniu 10 marca 2010 r. Najwyższa Izba Kontroli - Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji, stosownie do art. 60 *ustawy o NIK*, przekazuje Zarządowi niniejsze *Wystąpienie*.

1. NIK pozytywnie ocenia działania BGK w ramach realizacji umów zleceń ze Skarbem Państwa reprezentowanym przez Ministra Skarbu Państwa w porozumieniu z Ministrem Finansów dotyczących zbywania akcji i udziałów, stanowiących własność Skarbu Państwa w związku z udzielonymi poręczeniami i gwarancjami na podstawie ustawy z dnia 8 maja 1997 r. *o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne*⁴. Spośród akcji i udziałów należących do 8 podmiotów, będących przedmiotem umów zlecenia sprzedaży w okresie lat 2006 – 2009, których łączna wartość stanowiła

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701.

² Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji.

³ Dalej: Zasób SP.

⁴ Dz. U. z 2003 r. Nr 174, poz. 1689.

wielkość w przedziale od 66 655 231 zł do 73 433 271⁵ zł, sfinalizowano transakcję sprzedaży tylko jednego podmiotu na kwotę [...]⁶, z czego na rachunek rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych SP przelana została kwota [...] ⁷⁸ (po potrąceniu prowizji dla BGK⁹). Bank działał zgodnie z przepisami i postanowieniami ww. ustawy, umów zleceń sprzedaży oraz własnej instrukcji służbowej, co NIK ocenia pozytywnie. Przyczyny jakie złożyły się na niesprzedanie większości pakietów były niezależne od Banku. Do nich należy zaliczyć m.in.: złą sytuację ekonomiczną niektórych zbywanych podmiotów (np. stan upadłości), umowne i statutowe ograniczenia w zbywaniu akcji SP (np. respektowanie prawa pierwokupu), brak ofert kupna lub występowanie ofert poniżej ceny uznanej przez SP za minimalną, błąd zaistniały w treści odpowiedniego rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wyodrębnienia akcji i udziałów do Zasobu SP, upływ terminu obowiązywania umowy zlecenia, (wynosił 6 miesięcy).

2. Izba nie wnosi zastrzeżeń do realizacji umów z dnia 8 maja 2006 r. i 22 października 2008 r., w których Skarb Państwa¹⁰ zlecił sprzedaż akcji lub udziałów odpowiednio: sześciu i dwóch spółek.

2.1. W dniu 8 maja 2006 r. Skarb Państwa zawarł umowę zlecenia z BGK, w której powierzył Bankowi sprzedaż akcji i udziałów sześciu spółek.

Zgodnie z instrukcją służbową - *procedura realizacji przez Bank Gospodarstwa Krajowego sprzedaży akcji i udziałów stanowiących własność Skarbu Państwa wyodrębnionych do zasobu majątkowego przeznaczonych na zaspokojenie roszczeń z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarbu Państwa¹¹* - Bank, m.in., poinformował zainteresowane spółki o zawarciu umowy, przeprowadzał rozmowy z przedstawicielami spółek, zamieścił ogłoszenie prasowe o sprzedaży, ustalił krąg ewentualnie zainteresowanych podmiotów,

⁵ Przedstawione wartości nie dotyczą spółki ZPC URSUS SA, która znajdowała się w procesie upadłości z ponad miliardową sumą zobowiązań i chociaż akcje należące do SP były przedmiotem umowy zlecenia sprzedaży to zbycie ich okazało się być niemożliwym i Bank nie przeprowadzał aktualnej wyceny. W przypadku spółki WELUX SA przyjęto wartość pakietu akcji jak w umowie zlecenia, a w pozostałych 6 przypadkach przyjęto dane oparte na bieżących wycenach sporządzonych na potrzeby sprzedaży.

⁶ Wyłączono informację stanowiącą tajemnicę bankową. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 ze zm. (zwanej dalej uodip) w zw. z art. 104 ust. 1, 105 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 ze zm.). Wyłączenie dokonane przez NIK.

⁷ Wyłączono informację stanowiącą tajemnicę bankową. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 ze zm. (zwanej dalej uodip) w zw. z art. 104 ust. 1, 105 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 ze zm.). Wyłączenie dokonane przez NIK.

⁸ W dniu 27.11.2006 r. osiągnięto na rachunku całość kwoty.

⁹ 0,75% dochodu uzyskanego ze zbycia akcji. Zgodnie z postanowieniami umowy.

¹⁰ Reprezentowany przez Ministra Skarbu Państwa w porozumieniu z Ministrem Finansów.

¹¹ Stanowiącą załącznik do zarządzenia nr 12/2006/DEI/PRO Prezesa Zarządu BGK z dnia 10 lutego 2006 r.

rozesłał zaproszenia do składania ofert zakupu, przeprowadzał negocjacje z oferentami. Ponadto, opracował wewnętrzne wyceny wartości spółek, których akcje i udziały były przedmiotem sprzedaży. Spośród ww. sześciu spółek, będących przedmiotem powyższych działań doszło do zbycia tylko udziału w Polskich Zakładach Zbożowych Sp. z o.o. w Golańczy. BGK uzgodnił z kupującym warunki umowy zbycia, w tym cenę ustaloną na kwotę [...] ¹² i wystąpił do Ministra SP o aprobatę tej umowy. Po uzyskaniu akceptacji, BGK zawarł umowę sprzedaży, a następnie po wpłaceniu przez nabywcę udziału pełnej kwoty i potrąceniu prowizji w wysokości 0,75 % (zgodnej z umową) zapłaconej ceny, przekazał należne Skarbowi Państwa [...] ¹³ zł na rachunek rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych. Bank złożył Ministrowi SP i Ministrowi Finansów sprawozdanie z wykonanie ww. umowy zlecenia.

2.2. W dniu 22 października 2008 r. została podpisana umowa pomiędzy SP a BGK, na sprzedaż przez Bank akcji dwóch spółek.

Tak jak w przypadku poprzedniego zlecenia, Bank podjął prawidłowe działania w celu wywiązania się z umowy, lecz do transakcji sprzedaży nie doprowadzono z powodu nie podtrzymania lub zmiany zakresu wcześniej sygnalizowanego zainteresowania kupnem akcji (WELUX SA, RCMB SA), a nie znaleźli się nowi oferenci (WELUX SA) oraz w wyniku wyłączenia, przez strony umowy ¹⁴, ze zlecenia spółki RCMB SA. Przy sprzedaży Rzeszowskiej Centrali Materiałów Budowlanych SA na początku okresu obowiązywania zlecenia ¹⁵ stwierdzony został błąd w treści umowy, w opisie rodzaju akcji (opisano jako akcje imienne, podczas gdy były to akcje na okaziciela). Do pomyłki w tym zakresie doszło także w treści rozporządzenia Rady Ministrów ¹⁶, na podstawie którego akcje spółki zostały wyodrębnione do zasobu majątkowego SP. Ta okoliczność uniemożliwiała dokonanie prostej korekty opisu rodzaju akcji. Ostatecznie w dniu 9 kwietnia 2009 r. strony umowy zawarły aneks, na mocy którego ze zlecenia została wyłączona sprzedaż akcji RCMB SA. Po

¹² Wyłączono informację stanowiącą tajemnicę bankową. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 ze zm. (zwanej dalej uodip) w zw. z art. 104 ust. 1, 105 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 ze zm.). Wyłączenie dokonane przez NIK.

¹³ Wyłączono informację stanowiącą tajemnicę bankową. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 ze zm. (zwanej dalej uodip) w zw. z art. 104 ust. 1, 105 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 ze zm.). Wyłączenie dokonane przez NIK.

¹⁴ Minister Skarbu Państwa w porozumieniu z Ministrem Finansów oraz Bank Gospodarstwa Krajowego.

¹⁵ W listopadzie 2008 r. Umowa zlecenia obowiązywała przez okres 6 miesięcy, licząc od dnia 22.10.2008 r.

¹⁶ Rozporządzenie Rady Ministrów z 19 czerwca 2007 r. ws. wyodrębnienia akcji i udziałów stanowiących własność Skarbu Państwa do zasobu majątkowego przeznaczonych na zaspokojenie roszczeń z tytułu poręczeń i gwarancji udzielanych przez Skarb Państwa (Dz. U. Nr 116, poz. 802).

wygaśnięciu terminu obowiązywania umowy zlecenia Bank przesłał Ministrowi SP i Ministrowi Finansów sprawozdanie z realizacji umowy, wskazując na działania podejmowane przez BGK w ramach jej realizacji i przyczyny nie dokonania sprzedaży akcji.

2.3. Zgodnie z art. 30 *ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne*¹⁷ Minister Finansów otworzył w BGK rachunek rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa.

W okresie od IV kwartału 2006 r. do końca 2009 r. łącznie wpłynęły na ten rachunek [...] ¹⁸ zł z tytułu prowizji od gwarancji spłaty kredytów przez różne podmioty oraz ze sprzedaży przez SP udziału w Polskich Zakładach Zbożowych Sp. z o.o. [...] ¹⁹ zł). Ze środków zgromadzonych na ww. rachunku dokonywano lokat, z których w okresie od 8.03.2006 r. do 22.03.2010 r. uzyskano łącznie [...] ²⁰ zł. Z powyższych danych wynika, że przychody ze sprzedaży akcji i udziałów (faktycznie 1 udziału w PZZ) wyodrębnionych do Zasobu SP stanowiły około 6% kwoty składającej się na wpływy rachunku rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych SP w ww. okresie. Izba nie wnosi zastrzeżeń do działalności Banku w zakresie obsługi ww. rachunku.

Na podstawie obowiązującej od dnia 12 marca 2010 r. nowelizacji²¹ *ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne*²² zostały uchylone, m.in., ustawowe zadania Banku w dziedzinie zbywania akcji (udziałów), składających się na zasób majątkowy SP. Zgodnie z powyższą nowelizacją ustawy wszystkie akcje i udziały składające się na Zasób SP zbywa minister właściwy do spraw Skarbu Państwa w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych.

NIK odstępuje od formułowania wniosków pokontrolnych.

¹⁷ tj. Dz. U. z 2003 r. Nr 174, poz. 1689.

¹⁸ Wyłączono informację stanowiącą tajemnicę bankową. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 ze zm. (zwanej dalej uodip) w zw. z art. 104 ust. 1, 105 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 ze zm.). Wyłączenie dokonane przez NIK.

¹⁹ Wyłączono informację stanowiącą tajemnicę bankową. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 ze zm. (zwanej dalej uodip) w zw. z art. 104 ust. 1, 105 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 ze zm.). Wyłączenie dokonane przez NIK.

²⁰ Wyłączono informację stanowiącą tajemnicę bankową. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 ze zm. (zwanej dalej uodip) w zw. z art. 104 ust. 1, 105 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 ze zm.). Wyłączenie dokonane przez NIK.

²¹ Ustawa z dnia 22 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne oraz ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji (Dz. U. z 2010 r. Nr 28, poz. 144).

²² Dz. U. z 2003 r. Nr 174, poz. 1689.

Na podstawie art. 61 ust. 1 *ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Zarządowi prawo zgłoszenia do Dyrektora Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji NIK umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i uwag, zawartych w tym wystąpieniu.

Dyrektor
Departamentu Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji

(-)Andrzej Otrębski